

22 Μαρτίου, 1996

[ΠΙΚΗΣ, Π., ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ/στές]

ROBUST TRADING CO. LTD.,

Εφεσείοντες - Ενάγοντες,

v.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ,

Εφεσίβλητου - Εναγόμενου.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8511)

Επιταγή — Τεκμήριο οπισθογράφησης για νόμιμο αντάλλαγμα — Ανατροπή τεκμηρίου και μετάθεση του βάρους απόδειξης του ανταλλάγματος όταν καταφαίνεται ότι η ανάληψη της υποχρέωσης με την έκδοση ή οπισθογράφηση προέκυψε από δόλο ή εξαναγκασμό.

5

Ευρήματα Δικαστηρίου — Ασάφεια ευρημάτων σε βαθμό που να καθιστά αδύνατη την κρίση του επιδίκου θέματος, οδηγεί σε παραμερισμό της απόφασης και επανεκδίκαση της υπόθεσης.

Επανεκδίκαση — Ασάφεια ευρημάτων ώστε να καθιστάται αδύνατη η κρίση του επιδίκου θέματος, οδηγεί σε παραμερισμό της απόφασης και επανεκδίκαση της υπόθεσης.

10

Η επιταγή που εξέδωσε κάποιος Α. Παναγή για ΛΚ265 και έδωσε στον εφεσίβλητο ο οποίος στη συνέχεια την οπισθογράφησε και παρέδωσε στον Π. Χατζηπέτρον σαν εκπρόσωπο της εφεσείουσας εταιρείας για την αξία ενός κυνηγετικού όπλου που του πουλήσε η εταιρεία, δεν τιμήθηκε.

15

Η εφεσείουσα εταιρεία καταχώρισε αγωγή εναντίον του Α. Παναγή, την οποία απέσυρε μετά το θάνατό του και εναντίον του εφεσίβλητου αξιώνοντας το ποσό της επιταγής. Μετά την παράδοση της επιταγής ο εφεσίβλητος κατέβαλε στον Α. Παναγή σε μετρητά ΛΚ265.

20

Το Δικαστήριο κατέληξε στο εύρημα ότι η εφεσείουσα εταιρεία πρόβλεπε τόσο στον εκδότη όσο και στον εφεσίβλητο για την αποπληρωμή του χρέους, αλλά απόρριψε την αγωγή για δύο λόγους. Ο πρώτος,

25

5 επειδή, κατά την απόφαση, ο εφεσίβλητος - εναγόμενος ανέτρεψε το τεκμήριο ότι οπισθογράφησε την επιταγή για νόμιμο αντάλλαγμα και ο δεύτερος επειδή, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, το αντάλλαγμα για το οποίο είχε οπισθογραφηθεί η επιταγή είχε "εκλείψει με την πληρωμή του ποσού στον Α. Παναγή, γεγονός που ε γνώριζε πολύ καιρός ο Π. Χατζηπέτρου".

Η εφεσείουσα εταιρεία, εφεσίβαλε την απόφαση.

10 *Αποφασίστηκε ότι:*

15 (1) Το εύρημα του Δικαστηρίου ότι η εφεσείουσα εταιρεία πρόσβλεπε τόσο στον εκδότη όσο και στον εφεσίβλητο για την αποπληρωμή του χρέους, δεν μπορούσε να συμβιβαστεί ευχερώς με την κατάληξη του Δικαστηρίου ότι ανατράπηκε το τεκμήριο για την παροχή νομίμου ανταλλάγματος, αφού η επιταγή ήταν το μέσο για την αποπληρωμή του κυνηγετικού όπλου που απόκτησε ο εφεσίβλητος.

20 (2) Η υπεράσπιση δεν πρόβαλε τον ισχυρισμό ότι το ποσό των ΛΚ265.- καταβλήθηκε στον Α. Παναγή ως εκπρόσωπο και για λογαριασμό των εφεσειόντων και συνεπώς το αντάλλαγμα για το οποίο είχε οπισθογραφηθεί η επιταγή δεν μπορούσε να είχε εκλείψει με την πληρωμή του ποσού στον Α. Παναγή.

25 (3) Η ασάφεια των ευρημάτων του Δικαστηρίου ως προς τα γεγονότα που περιέβαλλαν τις υποχρεώσεις του εφεσίβλητου από την οπισθογράφιση της επιταγής όσο και εκείνων που σχετίζονταν με την καταβολή του ποσού των ΛΚ265 στον Α. Παναγή, καθιστούσαν αδύνατη την κρίση του επιδίκου θέματος.

Η έφεση έγινε δεκτή με έξοδα. Διατάχθηκε επανεκδίκαση.

35 **Έφεση.**

40 Έφεση από τους ενάγοντες κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Παπαδοπούλου, Ε.Δ.) που δόθηκε 5 Ιουνίου 1991 (Αρ. Αγωγής 4911/90) με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή τους για ποσό ΛΚ265 οφειλόμενο δυνάμει επιταγής η οποία παρουσιάστηκε στην Τράπεζα Κύπρου και δεν τιμήθηκε.

Μ. Φλωρίδης, για τους Εφεσειόντες.

Α. Δανός για Α. Ορουντιώτη, για τον Εφεσίβλητο.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Γ.Μ. Πικής, Π. 5

ΠΙΚΗΣ, Π.: Η εφεσείουσα εταιρεία ανήκει στην οικογένεια Π. Χατζηπέτρου. Εκπροσωπώντας την εταιρεία, ο Π. Χατζηπέτρου προέβη στην πώληση ενός κυνηγετικού όπλου στον εφεσίβλητο. Η πώληση έγινε με τη διαμεσολάβηση του Α. Παναγή, ατόμου που σχετιζόταν και με τα δύο μέρη. Το τίμημα της πώλησης καθορίστηκε σε £265,00. Η καταβολή του έγινε με επιταγή, την οποία εξέδωσε ο Α. Παναγή υπέρ του εφεσίβλητου, την οποία ο τελευταίος οπισθογράφησε και παρέδωσε στον εκπρόσωπο της εφεσείουσας εταιρείας. Η επιταγή δεν τιμήθηκε, γεγονός που οδήγησε στην έγερση της αγωγής, η απόφαση στην οποία αποτελεί το αντικείμενο της έφεσης. 10 15

Αρχικά η αγωγή στρεφόταν τόσο εναντίον του εφεσίβλητου όσο και εναντίον του Α. Παναγή αποσύρθηκε, όμως, εναντίον του τελευταίου μετά το θάνατό του, ο οποίος επεσυνέβη ενώ η αγωγή εκκρεμούσε προς εκδίκαση. 20

Κύριοι μάρτυρες στη δίκη ήταν ο Χατζηπέτρου και ο εφεσίβλητος. 25

Μεταξύ των τεκμηρίων που κατατέθηκαν ήταν και απόδειξη (Τεκμήριο 3, η οποία επιμαρτυρεί ότι, μετά την παράδοση της επιταγής, ο εφεσίβλητος κατέβαλε σε μετρητά το ποσό των £265,00 στον Α. Παναγή. 30

Στην απόφαση του Δικαστηρίου επισημαίνεται ότι υπήρχαν ενδείξεις ότι ο Α. Παναγή εμφανιζόταν ως εκπρόσωπος της εταιρείας. Το Δικαστήριο έθεσε ερωτηματικά ως προς την αξιοπιστία τόσο του Π. Χατζηπέτρου όσο και του εφεσίβλητου. Για το Χατζηπέτρου ανέφερε: "Δεν νομίζω ότι ο Π. Χατζηπέτρου, νυν διευθυντής των εναγόντων, ήταν απόλυτα αληθινός". Και λίγο πιο κάτω στην απόφασή του Δικαστηρίου παρατηρείται:- 35

"Σε βασικές πτυχές της συναλλαγής με τον εναγόμενο για την πώληση του όπλου για το οποίο εκδόθηκε η επιταγή, έδωσε εικόνα άχρωμη και με κάποιες απλουστεύσεις ενώ σε δευτερεύουσες ξένες με την επίδικη έδωσε με λεπτομέρεια τον τρόπο που ενεργούσε." 40

Οι αμφιβολίες του Δικαστηρίου για την αξιοπιστία του εφεσίβλητου διατυπώνονται στο ακόλουθο απόσπασμα:-

5 “Ο εναγόμενος κι’ αυτός δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ενδιαφερόταν να προωθήσει την δική του εκδοχή, κατασκευασμένη έτσι που να οδηγήσει την υπόθεση σε ευνοϊκό γι’ αυτόν αποτέλεσμα. Ο εναγόμενος δεν έχω αμφιβολία ότι βοηθούσε τον Παναγή στην πώληση των όπλων αναμένοντας και ο ίδιος κάποιο όφελος από την όλη διαδικασία της πώλησης. Φαίνεται άλλωστε ότι το πέ-
10 τυχε αφού το όπλο του δόθηκε σε καλή τιμή, όπως ο Χατζηπέτρου είπε.”

Οι διυστάμενες εκδοχές των δύο μερών αφορούσαν κυρίως τους λόγους και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες προέκυψε η τριγωνική σχέση εκδότη, οπισθογράφου και παραλήπτη της επιταγής. Η
15 αλήθεια, διαπίστωσε το Δικαστήριο, βρισκόταν κάπου στο μέσο των δύο εκδοχών. Ενώ ο εφεσείων πρόσβλεπε στον Α. Παναγή για την αποπληρωμή του τιμήματος του όπλου, λόγω των αμφιβολιών που διατηρούσε για το αξιόχρεο του εκδότη της επιταγής, ζήτησε αυτή να
20 εκδοθεί στο όνομα του εφεσίβλητου, ο οποίος, οπισθογραφώντας την, θα καθίστατο και ο ίδιος υπεύθυνος για την αποπληρωμή της οφειλής.

Στη μαρτυρία του ενώπιον του Δικαστηρίου, ο εφεσίβλητος
25 ισχυρίστηκε ότι σε μεταγενέστερο στάδιο κατέβαλε το ποσό των £265,00 στον Α. Παναγή, γιατί θεωρούσε ότι προς εκείνον όφειλε το χρέος.

Στην απόφαση του Δικαστηρίου γίνεται αναφορά στις υποχρεώσεις που υπέχει ο εκδότης επιταγής και το πρόσωπο το οποίο, μεταγενέστερα, την οπισθογραφεί, προς το πρόσωπο στην κατοχή του οποίου περιέρχεται η επιταγή (holder in due course), όπως αυτές
30 προσδιορίζονται στον περί Συναλλαγματικών Νόμο, Κεφ. 262.

35 Το Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή για δύο, ουσιαστικά, λόγους:-

Ο πρώτος συναρτάται με τη διαπίστωση του πρωτόδικου Δικαστηρίου:-

40 “... έχω ικανοποιηθεί ότι ο εναγόμενος πέτυχε να ανατρέψει το Τεκμήριο, ότι οπισθογράφησε την επιταγή για νόμιμο αντάλλαγμα.”

Ο δεύτερος με την κρίση του Δικαστηρίου ότι το αντάλλαγμα για το οποίο είχε οπισθογραφηθεί η επιταγή είχε “εκλείψει με την πληρωμή του ποσού στον Α. Π., γεγονός που γνώριζε πολύ νωρίς ο Π. Χατζηπέτρου.”

5

Ως προς τον πρώτο λόγο απόρριψης της αγωγής, το Τεκμήριο στο οποίο αναφέρεται το Δικαστήριο δεν προσδιορίζεται. Προφανώς, αναφέρεται στο μαχητό Τεκμήριο για την ύπαρξη ανταλλάγματος, το οποίο εγείρεται από την υπογραφή ή την οπισθογράφιση της επιταγής - (βλ. Άρθρο 30 και Άρθρο 33 του Κεφ. 262). Το Τεκμήριο το οποίο προκύπτει μπορεί να ανατραπεί και να μετατεθεί το βάρος για την απόδειξη του ανταλλάγματος, εφόσον καταφανεί ότι η ανάληψη της υποχρέωσης που επιμαρτυρείται από την έκδοση ή οπισθογράφιση της επιταγής προέκυψε από δόλο (fraud), εξαναγκασμό (duress) και τους άλλους λόγους που αναφέρονται στο Άρθρο 30(2) του Κεφ. 262.

10

15

Το εύρημα του Δικαστηρίου, ότι η εφεσείουσα εταιρεία πρόσβλεπε τόσο στον εκδότη όσο και στον εφεσίβλητο για την αποπληρωμή του χρέους, δεν μπορεί ευχερώς να συμβιβαστεί με την κατάληξη του Δικαστηρίου - ότι ανατράπηκε το Τεκμήριο για την παροχή νομίμου ανταλλάγματος. Η επιταγή ήταν το μέσο για την αποπληρωμή του κυνηγητικού όπλου, το οποίο απέκτησε ο εφεσίβλητος.

20

Ο δεύτερος λόγος για τον οποίο απορρίφθηκε η αγωγή συναρτάται με την καταβολή του ποσού των £265,00 στον Α. Παναγή.

25

Προκύπτει από τη μαρτυρία του εφεσίβλητου ότι κατέβαλε το ποσό των £265,00 στον Α. Παναγή, όχι προς εξόφληση του χρέους του προς την εταιρεία, αλλά γιατί πίστευε ότι το χρέος του ήταν προς εκείνο. Το ακόλουθο απόσπασμα από τη μαρτυρία είναι αποκαλυπτικό της εκδοχής του στο θέμα αυτό:-

30

“Αφού έκοψε ο Ανδρέας Παναγή, έκοψε που το Cheque Book και πλήρωσε μου το όπλο ποιου ήταν να δώσω τα λεφτά του Ανδρέα ή του Πέτρου; Τον Ανδρέα έπρεπε να πληρώσω. Ήρθε και ζήτησε μου τα.”

35

Ούτε στην υπεράσπιση προβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι το ποσό των £265,00 καταβλήθηκε στον Α. Παναγή ως εκπρόσωπο και για λογαριασμό των εφεσειόντων.

40

Κρίνουμε ότι η ασάφεια των ευρημάτων του Δικαστηρίου και η απουσία ουσιαστικού συσχετισμού μεταξύ της κατάληξης και του

πραγματικού βάρθρου των γεγονότων καθιστούν αδύνατη την κρίση του επιδίκου θέματος. Η ασάφεια εκτείνεται τόσο ως προς τα γεγονότα που περιβάλλουν τις υποχρεώσεις του εφεσίβλητου από την οπισθογράφηση της επιταγής όσο και εκείνα που σχετίζονται με την καταβολή του ποσού των £265,00 στον Α. Παναγή.

Υπό το πρίσμα των διαπιστώσεών μας, η επανεκδίκαση της υπόθεσης καθίσταται αναπόφευκτη.

10 Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.

Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται στην ολότητά της.

15 Διατάσσεται η επανεκδίκαση της υπόθεσης.

Τα έξοδα της πρωτόδικης διαδικασίας θα ακολουθήσουν το αποτέλεσμα της δεύτερης δίκης.

20 *Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα. Διατάσσεται επανεκδίκαση.*